

Forsknings-samarbete med patienten i centrum

Patientperspektivet är det viktiga. Det är en anledning för Region Skåne och Kommunförbundet Skåne att samarbeta i forskningsfrågor. Det säger Ingvar Wiberg, direktör Region Skåne.

Och ett sådant samarbete pågår och har pågått sedan länge.

Ingvar Wiberg är ordförande i Kunskapsregion Skåne, som samlar de två högskolorna och de två universiteten i ett samarbete kring strategiska frågor på regional, nationell och internationell nivå. Han säger så här:

- En övervägande del av regionens verksamhet består av hälso- och sjukvård och en stor del av kommunernas verksamhet är vård och omsorg. Där emellan finns många gränssnitt som ibland flyttas mellan huvudmännen. Vi samarbetar därför ofta med kommunerna i forskningsprojekt som ska underlätta för patienten att röra sig i systemet. Patienterna ska inte behöva bekymra sig om vem som ansvarar för vilka verksamheter.

Ingvar Wiberg sitter med i den rådgivande grupp som diskuterat den nya gemensamma forskningsstrategin för Skånes kommuner.

- Strategin syftar till ett gemensamt förhållningssätt i kunskapsfrågor, sammanfattar han. Regionen har traditionellt arbetat med mer medicinska vetenskapliga frågeställningar, kommunerna med omvårdnadsfrågor. Det är viktigt att de två synsätten smälter samman.

Skåne består av många små kommuner som behöver stöd och hjälp i forskningsfrågor. Strategin ger en bred bild av frågor som besluts-

fattare ser som viktiga och gemensamma, och hur de olika kunskapsområdena kan hanteras på ett professionellt och bra sätt.

- Vi kan inte lösa problem på 33 olika sätt, vi behöver en gemensam kunskapsbas mellan kommuner och region, betonar Ingvar Wiberg.

Regionen består av många små kommuner men också av en av landets största. Förutsättningarna för att bedriva forskningsarbete är väldigt olika.

- Patientperspektivet är det viktiga och därför måste Region Skåne och Kommunförbundet Skåne samarbeta. Kommunförbundets roll är att hitta det gemensamma mellan kommunerna, sett ur patientperspektiv. Jag tror vi kommit ganska långt med det i Skåne.

Forskning & Erfarenhet ges ut av

FoU Skåne, Box 53, 221 00 Lund

Ansvarig utgivare: Karen Lagercrantz,

Tel 046-719934, karen.lagercrantz@kfsk.se

Redaktör: Cristina Josefsson, Tel 08-981338

cristina.josefssonjournalist.se

Grafisk form: Lena Lindberg

Uppskattad röd tråd i Bra Fritid

- Det finns alltid ett behov av fördjupande utbildning och där har Bra Fritid passat in, säger Elna Jellvi, utvecklingsledare/fritidskoordinators i Malmöstadens Centrum. Jag har fått fler konkreta verktyg som jag kan förmedla i organisationen.

Tillsammans med knappt hälften av stadsdelens fritidspedagoger har hon deltagit i en rad av projektets utbildningar.

- Syftet var att följa personalen i deras utveckling, men vissa delar har tillfört mig enormt mycket i min yrkesroll.

Bra Fritid är ett regionalt program med syfte att utveckla både chefers och medarbetares kompetens inom den öppna fritidsverksamheten i Skånes kommuner. Projektet, som pågår i två år, ska också stimulera nätverk och nätverksbildning inom området.

Fritidsledarna i Malmö Centrum och från olika grannkommuner startade med en veckas pedagogikutbildning vid Lunds universitet som följdes av en introduktion i projektledning.

- Vi arbetar mycket med projekt och introduktionen gav väldigt bra verktyg för att planera, analysera och koordinera ett sådant. Här fanns även möjlighet att tentera för högskolepoäng. Den tredje delen handlade mötet med ungdomarna. "Det coachande samtalet" var temat för en dag med teoretisk bakgrund och praktiska övningar.

- Det var väldigt konkret och bra, sammanfattar Elna Jellvi.

För egen del har hon nyss avslutat en utbildning kring "Rätt kvalitet" som vänt sig till chefer och koordinators, och är på väg in i en sista del kring praktisk forskningsmetodik. Under den kursen kommer Elna tillsammans med en kollega från Malmö att genomföra ett forskningsarbete kring fritidsverksamheten i staden.

- Jag uppskattar särskilt den röda tråden i Bra Fritids utbildningar; från pedagogik över be-

mötande till forskning, säger hon.

Självklart har utbildningarna tillfört verksamheten inom Fritid och Kultur i stadsdelen mycket.

- Men kanske borde informationen ha gått ut till alla fritidspedagoger, istället för bara till deras chefer, för att skapa ett tryck underifrån. Om alla gått utbildningen hade det skapat en jättebra grund för verksamheten, säger Elna Jellvi.

Alternativa former för daglig verksamhet

FoU Handikappomsorg startar ett utvecklingsprojekt kring daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning.

Målet för projektet är att visa på alternativa former för daglig verksamhet bland annat för att möta förändrade behov och nya behovsgrupper.

- Ämnet är hög grad aktuellt och diskussionerna i projektets referensgrupp tyder på att kommunerna ser behov av en rad förändringar. Exempelvis hur man ska hantera LSS-kommitténs förslag om rätt till daglig verksamhet för personer med vissa psykiska funktionshinder, säger Greger Nyberg, verksamhetsledare för FoU Handikappomsorgen.

En nykommen statlig utredning (SOU 2008:102) föreslår en fördjupad arbetslinje med lägre trösklar till arbetslivet som också kan skapa behov av förändring. Det skulle på sikt kunna innebära utveckling av nya mellanformer som komplement till dagens verksamheter.

Projektledaren Ulla Bohlin, forskare från Malmö högskola, kommer under året att kartlägga dagliga verksamheter och sprida erfarenhet från lyckade modeller i Skånes kommuner.

Projektet involverar också brukare, kommunföreträdare och forskare i olika grupper. Erfarenheter kommer att fångas upp i en eller flera workshop i höst och senare redovisas i en FoU-rapport.

Ny på CTA

Magnus Gudmundsson, fil.dr i etnologi, är nyanställd utvecklingskoordinator på Centrum för tillämpad arbetslivsforskning, CTA, en tjänst som delfinansieras av FoU Skåne.

- Min uppgift är att hitta samarbetsformer, nya arbetsfält och föra ut forskningsresultat på ett lite annat sätt, utanför det traditionella forskarsamhället, säger han.

Ofta gör vetenskapen sina undersökningar på exempelvis arbetsplatser, men är inte alltid lika bra på att föra tillbaka kunskapen så den kommer till nytta i praktiken.

Det vill Magnus Gudmundsson ändra på:

- Vi kan använda olika metoder för att snabbare återföra kunskap, till exempel med hjälp av webbaserat lärande eller genom att arbeta tillsammans med en enhet under tiden forskningen pågår.

CTA startade 2007 med syftet att skapa en forskningsmiljö för tillämpad arbetslivsforskning i dialog med externa samarbetspartners: Malmö högskola, Malmö Stad, Kommunförbundet Skåne, Försäkringskassan och Region Skånes Centrum för livsstilsfrågor.

Målsättningen är att bygga upp en forskningsmiljö i nära samarbete med det omgivande samhället och skapa förutsättningar för en kreativ, stimulerande och produktiv forskning. Just nu är tio forskare verksamma inom centrubildningen.

Magnus Gudmundsson ser stora möjligheter att utveckla samarbetet med Skånes 33 kommuner.

- Det finns behov av utvärderingar och forskning kring väldigt många frågor, från organisation och makt, till genus och mångkultur. Vi har möjlighet att ta ett stort och brett helhetsperspektiv. CTA är en resurs för kommunerna.

- Ökat samarbete är en överlevnadsstrategi för forskningen, men tillför också kommunerna användbar kunskap. Det händer saker hela tiden, nya arbetssätt provas till exempel och där kan vi vara till hjälp.

Magnus Gudmundsson kommer närmast från ett uppdrag som forskningsledare för Centrum för livsstilsfrågor, Region Skåne, men har även en bakgrund inom museivärlden, bland annat som 1:e intendent på Malmö museer.

Kontaktuppgifter:

magnus.gudmundsson@mah.se

Telefon 040-665 77 90

Utvärdering av mansmottagningar

FoU IFO har ansökt om medel från Brottsoffermyndigheten för att utvärdera fyra kommunala mansmottagningar.

Fyra skånska kommuner kommer, om ansökan beviljas, att erbjuda utvärdering av arbetet vid befintliga mansmottagningar.

- Brottsoffermyndigheten har betonat frågan om mäns våld mot kvinnor och det är en av orsakerna till att vi söker pengar för detta område, säger Eva Rehlund, verksamhetsledare för FoU IFO.

- Dessutom finns det inte så många utvärderingar gjorda på det här området och därför borde det vara intressant.

Utvärderingen kommer att belysa tiden före, under och efter behandling, bland annat genom intervjuer med behandlare, män som deltar i behandlingen och anhöriga. Under förutsättning att Brottsoffermyndigheten beviljar de sökta medlen kommer Marie Bergström från psykologiska institutionen vid Lunds universitet, att genomföra utvärderingen. Beslut från Brottsoffermyndigheten i september.

Erfarenhetscaféer i Ystad

Undersköterskor i Ystad har utvecklat en modell för erfarenhetsutbyte och reflektion kollegor emellan.

För två år sedan startade undersköterskor som genomgått Ystads och FoU Skånes handledarutbildning det första erfarenhetscaféet. Sedan dess har undersköterskor och vårdbiträden i Ystads äldreomsorg inbjudits till ett antal caféer med teman som ”att möta döden” eller ”besvärliga möten”. I mindre grupper har deltagarna diskuterat tillsammans under ledning av en handledarutbildad kollega.

Idén formades av den första gruppen handledarutbildade i Ystad och visade sig bli ett lyckat sätt slussa in kommunens sammanlagt tretton handledarutbildade undersköterskor, i samtalsledning.

Tillsammans med tre andra handledare leder varje utbildad ett café per halvår och väljer tema för det tillfället.

Erfarenhetscaféerna har blivit en modell för hur handledningsverksamhet inom äldreomsorgen kan utformas, och handledare från andra kommuner har gjort studiebesök för att lära av Ystads modell.

Läs mer i utvärderingsrapporten ”En omvälvande erfarenhet”.

Ny vägledarutbildning

FoU-projektet att utveckla brukarinflytande med hjälp av delaktighetsmodellen inom skånsk handikappomsorg fortsätter med en ny vägledarutbildning.

Delaktighetsmodellen som utvecklats av Ann-Christine Gullacksen, Malmö högskola och FoU Skåne, bland annat i samarbete med Fosie stadsdel och Eslövs kommun, kan enkelt beskrivas som en serie strukturerade fokusgrupper för brukare respektive personal, ledda av ett vägledarpar.

En ny grupp vägledare från Lund, Hässleholm, Malmö och eventuellt Landskrona kommer att utbildas, med start i april. Utbildningen som även innehåller handledning av praktiska insatser i kommunala LSS-enheter, leds av Ann-Christine Gullacksen och Greger Nyberg, FoU Skåne.

Nya rapporter

I rapporten **Helhetssyn** (FoU Skåne Skriftserie 2009:3) beskriver Kerstin Blomqvist, under medverkan av Merete Schmidt, Inger Jensen, Laura Toft, Pernilla Derbring, Kerstin Nilsson och Gunilla Jörnhagen, en cirkel där forskare och praktiker tillsammans konstruerat mening i begreppen helhet och helhetssyn.

Genom att utgå från berättelser om situationer som de ansåg hade präglats av helhetssyn skapade de bilder av vad helhet kan innebära och hur man kan arbeta för att åstadkomma sådana i arbetet som arbetsterapeut, biståndshandläggare, sjuksköterska eller sjukgymnast i äldreomsorgens vardag.

En omvälvande erfarenhet är titeln på en rapport som skildrar en handledarutbildning för undersköterskor i äldreomsorgen (FoU Skåne Skriftserie 2009:2). Under tre år har över sjuhundra undersköterskor och vårdbiträden deltagit i utbildningens tre steg, en omvälvande erfarenhet för många av dem. När projektet avslutas leder de flesta någon form av samtal i hemkommunen. Rapporten är skriven av Cristina Josefsson.

Rapporter beställs hos Maria Johansson, tfn 0435-719913, maria.johansson@kfsk.se eller via webbsidan www.kfsk.se/fou